

Aw / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Sözler
написано kitapcy | 21 января, 2025
Aw / hekaýa Aw

Daňdan dag başyna çöken duman ýukalyp-ýukalyp aýryldy. Çatmanyň içi has-da ýagtylanan ýaly boldy. Ertirlik çäýçöregini edinen gojadyr agtygy daş çykdy. Ikisem dag eteginde, düme ýere ekilen gawun-garpyza ser saldy. Güýzüň ilkinji günleri howa çigräpdi. Süýjüliginden darkyldap ýarylan gawunlaryň ömri paýawlaýardy. Yöne tomsuň soñragynda ýagan ak çabga gawun güýzäp ýatyrdy. Goja agtygyna: «Agza gelen rysgaly reýgan etmäli. Okuwyň gaýgy etme. Galhoz başlygyna aýtdym. Olam direktirden rugsat alar» diýip gawuny heniz saklamaga müwessa bildi. Onsoň-da beýle güýzeg her ýyl miýesser bolmaýar. Ylaýta-da tomus günleri ýagyş seýrek gelýän hoşgylaw myhmana meñzeýär. Atasynyň teklibi düz howasyndan aýrylyşybilmeýän oglanyň göwnünden turdy. Ol şol bada

razylaşypdy.

Goja häzirem özüne gysmylgyraýan itine nazar aýlady, soñ agtygyna:

– Oglum, şu janawar, äñeden bolsaň, gije-de o ýan, bu ýana gitmedi. Bir zatdan teşwüs etdi. Şindi-de şo gorky aýrylmandyr. Daş-töweregi esewanlaly – diýdi.

Bular esli mahal aýlandylar. Birden oglan atasyny çagyrdy.

Goja geldi. Gumaksy ýere siñe-siñe seretdi. Çommalyp oturdy. Çöññelen gözler pişigiňkä çalymdaş, ý9ne ondan uly, käsäniň agzy ýaly yzlary saýgardy. Yzlar daga tarap gidýärdi. Aşyr aga: «Gije gelip gidipdir. Şo janawar...» diýip içini gepletdi. «Hawa, şo janawar... Gaplaň».

Goja soñky jümleleri daşyndan aýdanunu bilmän galdy. «Gaplaň» sözünü eşiden Sahy böküp, atasynyň gujagyna doldy. Item ýagşy kiçi ynsana aralaşan gorkyny aňan şekilli goja golaýlaşdy. Guýrugyby bulaýlap, ýaramsylyk etdi. Aşyr aga:

– Gorkma, inerim – diýip, agtygynyň başyny sypaşdyrdy. – 0 janawar ynsan degmesi degmez.

Bu teselli beriji sözler oglany köşeşdirmedi. Ol gaýtam tora düşen beden ýaly titreýärdi. Dişleri biri-birine degmän, şakyrdáyan ýalydy.

Goja daglara nazar saldy. Uludan dem aldy. Agtygyna:

– Oglantakkam, bir wakanyň gözü şayady boldum. Diňle – diýdi. Oglan başyny galdyrdy. İlki atasynyň joýalanyp-joýalanyp duran giň maňläýyna, soñ gözlerine seretdi. Birbada galpyldysy aýrylyp, ynjaldy. Aýbogdaşyny gurup oturdy.

– Hawwa, atam meni gojalan çagynda awa äkitdi. Şu daga, meniň daga ilkinji çykyşymdy. Belki, emelsizligindendir, atamyň yzyna zordan eýerýärdim. Ol goja kişi bolsa-da, çuslanypdy. Jahylllyk döwri dolanyp gelen şekilli.

Dagyň orta biline geldik. Gök kemerler guşaga çalymdaş. Sil suwy ýukan damarlyk-damarlyk dyzboýy otlar gyşarylyşyp ýatyrlar. Asmanda läheň bürgüt kölege salýar.

Atam: «Aşak bakma. Başyň aýlanar» diýdi. Men onuň pendine gulak asdyn. Uly daşa ýaplandyk. Atam hol ýokary ümläp goýberdi. Şo tarapa äñetdim. Ep-esli aralykda dag tekesi gymyldaman durdy. Juda uzakdan saýgarypdyr.

Atam maňa ýerimde galmagy pyşyrdap tabşyryp, öñe süýşenekledi. On-onbäs ädimlikdäki daşa baryp, çöküne düşdi. Köneje hyrlysyny dag tekesine çenedi. Tüpeň sesiniň çykaryna garaşyp, usullyk bilen dem aldy. Emma birden, gapdalymdan alabeder

läheň bir haýwan atylyp, atamyň ýanyna bardy. Ol tüpeňini öň aýagy bilen kakdy. Hyrly göcmän, daşyň düýbüne gaçdy. Elbetde, ol gaplaňdy. Onuň-da şo tekäniň kastyna çykanlygy äsgärdi. Men gygyrmak üçün agzymy açdym. Eger-eger sesim çykanok. Sebäbi gaplaň atamy tüýtmelär öýdüp gorkýardym. Emma o janawar beýtmedi. Dag tekesine tarap süýşenekläp ugrady.

Atam tüpeňini kakyp galdy. Onuň gaplaňy awlajakdygy ikuçsyzdy. Ýone gaplaň oňa degmändi ahyry. Atam näme üçin beýdýärkä? Ýa awunyň elinden alnaryna namys edýärmikä?

Gyssagarada muny bilmek çetindi. Basym tüpeň göçdi. Gaplaň elhenç arryldap arkanlygyna zyňdy. Atamyň iki-üç ädimlik ýanyna düşdi. Baý-baýow! Goja kişi diýjeksiň. Ol ýyldyrym çaltlygynda gynyndan sogran ak saply pyçagyny o janawaryň goltugyndan sokdy. Şobada gyrmazy gan çüwdürilip akdy.

Men gaplaňyň titreýän aýaklaryndan nazarymy sowup, dag tekesiniň duran ýerine änetdim. Elbetde, ol eýýäm ýerinde ýokdy. Men ýokary turdum:

– Atan, nädäýdiň, o janawary?!

Gojadan ses-seda çykmady. Dag etegine zordan düşdi. Dogrusy, käte oňa söýget berdim. Atamyň gorkudan ysgyn-deramaty galmadymka? Aý, ýok, towşantüý-ä däldir. Onda näme?!

Goja daga tarap ahmyrly bakdy. Men şonda dag tekesiniň duran ýerine däl-de, gaplaňyň ýatan tarapyna seredenligini duýdum. Inim düýrukdi. Eýsem näme?! Onuň garaköyük bolan ýüzünü tanamajak boldum. Dodaklary kemiş-kemiş edýärdi. Ol telpegi bilen maňlaýynyň derini syldy-da, tüpeňini beýlæk zyňyp goýberdi.

Öye geldik. Atam düňle adama döndi. Gep-söz, çay-nahar bilen ugry ýok. Basym ýanyny düşege berdi. Halyny soramaga gelip başladylar. Bir gezek ikiçäkkäk ol maňa şeýle diýdi:

– Aşyr, oglum, men o janawara... gaplaňa dönüklik etdim. Namartladym. Näme üçin, şeýdenligime häzirem aklym çatanok. Elbetde, beýle pursat ynsanda bolýan däldir. Söweşen bolsa, gowy bolardy. Gördüñ-ä, o janawar, maňa degmedi. Men bolsa... ine, şu-da meni horlaýar. Bu wakany hergiz aýtmagyn...

Atam gije jan berdi...

Aşyr aga ýokary turup, çatmasyna ýoneldi. Birhaýukdan soň özünü rastlan Sahy-da galyp, näme üçindir daga tarap söýünçli bakdy-da, atasynyň yzyndan ugrady.

1992 ý.

© Annatagan NURGELDIÝEW. Hekaýalar